

KFB § 11 Beslut om förändrat uppdrag för mobil biblioteksverksamhet

Ärendenummer: RS 2020/1509

Kultur- och fritidsberedningens förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

I november 2020 fick Biblioteken på Gotland av regionstyrelsen uppdrag att anpassa och utveckla bibliotekens mobila verksamhet. Syftet var att säkerställa att verksamheten följer bibliotekslagens krav, med särskilt fokus på lagens skrivningar om att biblioteksverksamhet ska vara tillgänglig för alla samt skrivningen om bibliotekens prioriterade målgruppers (barn, unga, personer med funktionsnedsättningar, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter) rätt till biblioteksservice. Andra vägledande styrdokument är Biblioteksplan 2022-2024, statistikundersökningen Insiktsrapport - Biblioteksanvändning samt förstudien En ny mobil biblioteksverksamhet på Gotland.

Utvecklingsarbetet är inne i ett intensivt skede, där kartläggningar och utredningar ska övergå i konkret biblioteksverksamhet. Arbetet bedrivs i projektform i samarbete med Biblioteksutveckling Gotland med medel från Kulturrådets satsning Stärkta bibliotek, varifrån region Gotland har beviljats medel under tre år. 2023 är sista året som utvecklingsarbetet finansieras med projektmedel.

En projektledare ansvarar för arbetets fortskridande. Projektledaren har bland annat ansvarat för att skapa delaktighet och dialog med prioriterade grupper, där behov och önskemål om biblioteksservice har undersökts. Projektledaren säkerställer att planeringen av den nya mobila verksamheten utgår från prioriterade grupperns rätt till biblioteksservice.

Två nya fordon som får köras med B-kort har köpts in. Ett omfattande arbete har utförts med att kravställa och anpassa fordonen till att fungera för uppdraget. Fordonen beräknas anlända till ön i månadsskiftet januari/februari och kommer att tas i bruk omgående. Inledningsvis koncentreras verksamheten till förskolor och daglig verksamhet. I närtid planeras service till vård- och omsorgsboenden. En försöksverksamhet där vissa Boken kommer - låntagare erbjuds besök av en bokbil, kommer att genomföras under våren. Omfattningen av den mobila verksamheten kommer gradvis att utökas allteftersom behoven hos fler målgrupper kartläggs och omställningen från fast till mobil verksamhet fortskrider.

En utmaning är resursbrist i förhållande till lagkrav och potential. För att den mobila biblioteksverksamheten ska kunna utnyttjas till sin fulla potential

behöver befintliga resurser omfördelas. En konsekvens av denna omställning blir att vi behöver minska servicegraden, genom att till exempel minska på det bemannade öppethållandet på våra fasta bibliotek och minska eller helt avstå från vissa aktiviteter och service.

Bedömning

Den nya mobila verksamheten innebär stora möjligheter att möta såväl nya som prioriterade målgrupper över hela Gotland och ett fortsatt arbete är nödvändigt och ska prioriteras för att säkerställa att detta sker med hög kvalitet och i enlighet med bibliotekslagens krav. Under åren 2017-2021 har biblioteken hanterat en besparing på 4,5 mnkr. Att klara grunduppdraget med tio fasta bibliotek samtidigt som vi utvecklar och utökar den mobila verksamheten inom befintliga resurser kommer att kräva en omfördelning av resurser, från fast biblioteksverksamhet till den mobila verksamheten. För detta krävs ett omfattande omställningsarbete. Kompetent personal i tillräcklig omfattning är nödvändig för den mobila verksamhetens hållbarhet och utveckling. Till exempel kommer personal att i högre utsträckning behöva förlägga sin arbetstid till mobil verksamhet, istället för som nu vara placerade på ett fast bibliotek. Om vi ska hålla samma höga kvalitet på den mobila verksamheten, som på vår fasta verksamhet bör den mobila verksamheten i första hand bemannas av bibliotekarier. Lägre bemanning och mindre tid för bibliotekarierna på de fasta biblioteken medför att viss service och aktiviteter som idag erbjuds inom den fasta ordinarie verksamheten, kommer att behöva minskas eller helt tas bort. Även öppettider med bemanning kan komma att behöva minskas för att frigöra resurser till den mobila verksamheten. Här kan fler bibliotek som erbjuder Meröppet utgöra ett alternativ till bemannat öppethållande. Under 2023 undersöks möjligheten att införa Meröppet på biblioteket i Fårösund.

Så fort de nya fordonen anlant kommer vi att ta dem i bruk för uppsökande verksamhet i den skala som befintliga resurser tillåter. Verksamheten kommer att gradvis byggas ut allteftersom processen med att omfördela resurser i form av personal från fast till mobil biblioteksverksamhet fortskrider. Detta arbete innebär en omfattande omorganisation av bibliotekens befintliga verksamhet som kommer att kräva tid. Ett måldatum, liksom en fullständig målbild, är svårt att ange i dagsläget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maria Wennström, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-02-07